

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Nemško-ruska pogodba.

Nastop ruske delegacije v Genovi je ententine državniške zelo razočaral. Vključno težkemu položaju, v kojem se Rusija trenutno nahaja, so nastopili ruski delegati, kot delegati velesile, ne kot premaganci, ki so prišli iskat v Genovo pomoči in rešitve.

Že ob otvoritvi konference se je pokazalo, da si stojita nasproti na konferenci dve silni nasprotji.

Na eni strani stoje zapadne države, na drugi pa Nemčija in Rusija. Zapadne države so v tem edine, da se morata rešiti rusko in nemško vprašanje tako, da se črta ta dva naroda, ki predstavljata večino evropskega prebivalstva iz vrst neodvisnih držav. Le v tem je razlika, da so previdnejši Angleži mnenja, da se mora s sužnjem lepo ravnati, da ne omaga, medtem ko zahtevajo Francozi, kakor žid Šejlok venomer kos mesa iz njegovega živega telesa, sklicajoč se na svojo pravico. Po njihovem mnenju naj se vpostavi Evropa tako, da bo žela, oprta na silo francoskih bajonetov, zapadna kapitalistična kasta za dolgo dobo vse sadove dela premagane Nemčije in Rusije. Temu nasproti pa so poudarili zastopniki Rusije takoj s početka, da so sicer za skrajno popuščanje, da pa si obnove Evrope ne predstavljajo na ta način. — Po njihovem mnenju je za obnovo Evrope pred vsem potrebno, da se omeji oboroževanje in da se zagotovi v mednarodnem gospodarstvu izmena blaga tako, da se bo zamenjavalo delo z delom. —

Ker francoski delegati o teh protipredlogih niso hoteli nič slišati, so sklenili Rusi in Nemci na svojo roko posebno pogodbo o obnovitvi medsebojnih stikov in medsebojni podpori. Rusija in Nemčija ste se tako našli. Zgodilo se je to, kar so vsi uvidelni politiki predvidevali, — o čemur pa so vendar mislili, da še ne postane tako kmalu dejstvo. Ali je to več, kakor brezpomembna demonstracija?

Mi si nikakor ne prikrivamo: Moč ententinega orožja je velika in lahko onemogoči vsako obnovo Nemčije in Rusije na teli podlagah. S silo se da vreči Nemčijo v gospodarski kaos. Na ta način se da primesti Evropi mesto obnove še hujše razsulo. Zavedamo pa se, da bi povzročila taka pot popolno razsulo v Evropi in da bi se zrušile pod temi razvalinami tudi zapadne države.

V tem dejstvu je vsa moč Rusije in Nemčije. V tem, kar ruski delegati v Genovi predlagajo, je edini izhod iz svetovne, gospodarske krize.

Ruski delegati poudarjajo resnico in so zato tako močni, kakor je močna resnica tudi takrat, kadar govore vsi razlogi surove sile proti njej.

Zato je mogoče, da bo zapad svoje prvotno stališče dokaj spremenil in da odide ruska delegacija z Genove z uspehi.

Če pa bi se to ne zgodilo, — potem imamo računati z dolgotrajnim in ostrim bojem med entento na eni strani in med Nemčijo in Rusijo na drugi strani.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 2½ pšeničnih kg, celoletno 30 pk. V aprilu 1922 računamo pk po 4 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 60 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Kakšno stališče naj zavzamejo v tem boju države Male entente, ki ležijo med obema novima zaveznikoma?

Mi smo kot socialisti proti vsakemu, toraj tudi proti zapadnemu imperializmu. Smo pa proti njemu tudi zato, ker vemo, da bo francoski militarizem za trajno nedorastel ogromni nemški in ruski premoči.

Naša država se nahaja na važnem razpotju. Ako bi se Mala ententa novi zvezi pridružila, — bi moral zapad z ogromnim blokom izkoriščanih držav, med koje spadajo tudi »zmagovalci« v srednji Evropi, resno računati in mi bi se pravi obnovi Evrope približali.

Drugače pa bo pomagala pripravljati novo vojno, ki jo bo našla na tisti strani, ki je moralno in številčno slabjša in koje trenutna premoč se oslanja edino na tehnična sredstva.

Kaj bo spregovorilo k taki politiki ljudstvo?

Razkritja o postanku svetovne vojne.

Iz dokumentov, ki sta jih objavila Avstrija in Nemčija, smo dobili zanimive podatke o glavnih krivcih, ki so vrgli Evropo neposredno v svetovni požar.

Iz njih se vidi, da se mora smatrati za glavnega krivca, ki je povzročil svetovno klanje, — starega avstrijskega cesarja Franca Jožefa, kojega miroljubnost se je vedno in vedno hinavsko povdarjala.

TONE SELIŠKAR: Nekaj besed.

I.

Vrtljaki in gugalnice hreščijo, levi tulijo, cirkuške plahite vihrajo pod širokimi kostanji, klovnji rigajo in se pode za oslom v kolobarju, ljudstvo ploska njegovemu riganju in se smeji z gromovitim smehom. Po kostanjih so nabiti pisani plakati s čudovitimi besedami:

— Levi, tigri, zamorci, indijanci,
princezinje s tremi trebuh,
akrobati, jahalka,
sloni, medvedi — — —

Le notri, le notri — velika zabava — —
čudež sveta — —

Ravnateljstvo zabavnih podjetij.

(Priobčujemo pričujoči podlistek znanege sodr. Seliškara, s katerim se vsebinsko docela strinjamo. Nekateri izrazi so pa vendar tako krepki, da smo pomišljali pri njih. Toda ker razumemo silno hotenje mladega sodruga, ki vidi največje zlo v obstoječem družabnem redu, smo ga priobčili, čeprav bi hoteli, da bi se izognil prekrepi izrazom, ki ne morejo vedno vplivati vzgojno. — Op. ured.).

Prerivanje, vpitje otrok — Gugalnice, vrtljaki — V cirkuški areni meče skumrana jahalka začuden masi našmin-kane poljube...

II.

Pomlad. Zvončki cingljajo, trobentice trobentajo — Tivoli. Kostanji zelene. Vse je veselo. Smeh, vrišč — Umazane plahite — Bel hram se svetlika na trati. Med cirkuškimi plahitami se mi zdi kakor devica v bordelu. Žalostna je. Z odprtimi očmi gleda prestrašeno v plahite. Je res, saj ni res — Jakopičev paviljon.

Osamljen stoji tam, množica pa se vali mimo njega. Slike više po stenah in platna zehajo zapuščena v praznih sobanah. V jutranjih urah ga oblažajo pijanci, ki se vračajo z velikega semnja, ga obseščujejo sence poveljanih zaljublencev. Jakopičev paviljon. Devica v bordelu.

Kadar sem v njem, me obdaja tajna tišina. Najbolj mirni kraj v Ljubljani. Nobena gostilna ni tako prazna. Včasih se prikrade mladenič v tiho, včasih dekle. Hihitanje. Naga telesa na platnu trepečejo pod kvantami, pokrajine se omegle. — Včasih stopi kdo s papirjem in svinč-

nikom v roki in piše, piše, piše... Kritiki. Za pasom mu visi mera in »plajba«. — Kritika.

Ko sem pričel pisati, nisem vedel o čem bom pisal. Kaj pa bi pravzaprav: O razstavah, o umetnosti, o kritiki — Čemu? Za koga? Za ljubljansko publiko, ki ji je vsak klovn več kakor ves Jakopič s slikami vred? Neumnost! Za mecene — ki jih sploh ni... To pa vem, da sem si mislil: Zakaj pa ne napravi Jakopič pred vsako razstavo plakatov, na katerih bi stalo: ... Po razstavi ples, združen s kranjskimi klobasami... Obiskovalcev bi bilo preveč. Paviljon bi se moral razširiti.

III.

Toliko je že bilo pridig. V časopisih, v revijah, v kavarnah — Eno pa je in stoji: Ljubljana stopa na prste in bevška v svet kakor slabo dresirani cucek v svoji kulturi, o svoji umetnosti — ki je niti ne pozna od daleč, kaj šele od blizu. Ali bi jo udaril po pasiem gobcu! Ljubljana. Publika. Ki je pustila, da je Grohar umrl od bede, ki pusti da živijo umetniki v bedi, ki sodi umetnika po raztrgani sukni, ki se ogiblje vsake razstave kakor posteljne stenice, ki se potaplja v požreš-

Po njegovih navodilih je imel pridobiti znanji minister grof Berhtold takoj po sarajevskem atentatu merodajne avstrijske in ogrske državnike zato, da se Srbijo brez vsakega ultimata in brez vsake vojne napovedi kratkoma napade in zasede. Avstrijski ministrski predsednik je bil samoočehi umevno vedno zato, za kar je bil cesar. Težje je bilo z Ogrji, zlasti s takratnim ministrskim predsednikom grofom Tiszom, ki si je upal imeti tu in tam tudi svoje mnenje. On je Berhtoldovo namero kratkoma odklonil in se je zavzel za diplomatsko akcijo. S posebnim dopisom na cesarja je poskusil pridobiti tudi njega za to politiko. A cesar mu na ta memorandum sploh ni odgovoril. Tudi ga ni poklical v avdienco, kakor je Tisza pričakoval.

Pod vplivom vsega tega je začel Tiszov odpor pojemati. Končno se je izrekel tudi on za ultimat z besedilom, ki je bilo tako, da so vsi mislili, da Srbija tega ultimata ne more sprejeti.

A zgodilo se je to, česar ni nihče pričakoval: Srbija je avstrijski diktat sprejela.

Tisza in celo nemški cesar, so mislili, da je dobila s tem Avstrija diplomatsko zadoščenje. Avstrijski cesar in generali so ukazali, naj se koraka, da bo postavljen svet pred gotova dejstva.

Ta razkritja so zanimiva. Iz njih je razvidno, da nacionalni šovinizem Tiszov, ki gotovo ni bil majhen, ni našel sam poguma, da bi vrgel baklo v gorečo netivo in da je bilo treba zato senilne borniranosti politično neodgovornih krogov, — proti koji ni našla avstrijska vlada niti besedice odpora. —

Nauk: Kam lahko vodi kamarilska politika!

Četrto javno predavanje Zvonimirja Bernota, glavnega urednika »Napreja«: »Idealizem in materializem«. Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi na daljši govor, vendar ne nad 10 minut. — Petek, 21. aprila 1922. Velika dvorana »Mestnega doma« v Ljubljani. Začetek točno ob 20., konec najpozneje ob 22. — Sedeži v I. vrsti po 5 Din., v II.—VI. vrsti po 2 Din., v VII.—X. vrsti po 1 Din. Stojišče 50 par.

nem uživanju in moli svoj vamp kakor zlato tele. — Stopa na prste in bevška: Kultura — Umetnost — Kje ste še vi!

Imamo kulturo! Imamo umetnost! Ali ta kultura, ta umetnost ni vaša last! To je last samo onih, ki so jo ustvarili. — Onih, ki so parali svoje duše, ki so rezali svoje srce, ki so se žrtvovali Lepoti, Resnici — Onih, ki delajo, onih, ki crkavajo pred platni — onih, ki hodijo po prstih po sobanah paviljona in galerij. Njihova je umetnost, njihova je kultura. Ni narodova! Ne onih, ki stoje s črnimi dušami pred slikami, ne onih, ki hodijo z merilom in s »plajbo« od podobe do podobe, ne publike, ki ni videla nobenih slik, pa kričijo in pišejo o »naši umetnosti«. Ni njihova! Kje pa ste jo kupili, koliko pa ste dali zanjo?

Stopil je nekdo, menda je bilo dekle pred podoba. Nagnilo je glavo, in roko je položilo na levo stran. Stoji dekle (morda je bil kdo drugi) in podoba in dekle sta bila eno... Tudi od teh je umetnost. Koliko pa je teh —? Če jih je sto, jih je veliko!

Zakaj pa se potem čudite in vpijete o »naši umetnosti«? Zakaj? Da vas sram ni pred svetom!

Politične vesti.

+ **Pred vladno krizo.** Vsled izstopa muslimanskih ministrov iz vlade, bi moral ministrski predsednik Pašić po parlamentarnem običaju podati demisijo, kar pa najbrž ne bo storil, ker bo skoro gotovo počakal na odločitev centralnega odbora muslimanske stranke, ki bo še sklepala o svoji taktiki. O »samostojnežih« belgrajski listi molče, čeprav se bavijo s predstoječo krizo na dolgo in široko. Znano je namreč, da so stopili samostojneži obenem z muslimani v vlado in da bodo skušali napraviti se nedolžne še pred bližajočimi se volitvami. Ni izključeno, da bodo tudi »samostojneži« izstopili, ker imajo velik strah pred volilci, katere so tako nesramno vlekli za nos za časa svojega sodelovanja z vlado. Brez dvoma bo ljudstvo temeljito z njimi obrčunalo. To dokazujejo njihovi shodi, na katerih doživljajo stalno same blamaže.

+ **Pred predstoječim velikanskim posojilom.** Ministrski svet je imel predvčerajšnjem sejo, na kateri je razpravljali o ameriškem posojilu. Vlada je sprejela ameriško ponudbo posojila v znesku 100 milijonov dolarjev in dala finančnemu ministru pooblastilo, ki mu omogočuje pogajati se z zastopniki ameriških bank. Pogoji za sklenitev posojila so sledeči: 30% celokupne vsote se izplača v gotovini, ostanek pa se uporabi za investicije, od katerih se nabavi 20% v Evropi, ostanek pa v Ameriki. — Istega dne so razpravljali člani finančnega odbora o proračunskih dvanajstinali za maj in junij 1922. Proračunske dvanajstine vsebujejo tudi najetje notranjega posojila v znesku ene milijarde dinarjev, potem povišanje zemljiškega davka, o novi 200% nakladi na davke, o novih taksah itd. Proračunske dvanajstine vsebujejo 80 paragrafov, izmed katerih govori večina o ogromnem povišanju davkov.

+ **Krmežljiva protestna nota antante Nemčiji.** Iz Genove poročajo, da je sestavil Lloyd George ostro noto proti Nemčiji, ker se je drznila brez vednosti antante skleniti pogodbo z Rusijo. Protestna nota je izročil včeraj jutraj generalni tajnik konference baron Avezzana predsedniku nemške delegacije dr. Wirthu. Protestna nota vsebuje med drugim jav-

kanjem tudi sledeče: »Podpisane države so z obžalovanjem videle, da je Nemčija, ne da bi bila obvestila druge države v Genovi, sklenila s sovjetsko vlado tejno pogodbo o stvareh, o katerih tečejo s sovjeti pogajanja med Rusi in vsemi drugimi povabljenimi državami, včevši Nemčijo. Šele pred tednom je nemški kancler obljubil, da bo Nemčija na konferenci sodelovala z vsemi drugimi državami, da se bo to vprašanje rešilo v duhu iskrene lojalnosti in solidarnosti. Podpisane vlade odkrito izjavljajo svoje mnenje, da je posebna pogodba, sklenjena v tej zadevi, o kateri se pogajanja še vrše, kršenje onih konferenčnih pogojev, ki jih je Nemčija sama obljubila držati. S povabilom Nemčiji in s tem, da ima v vseh odsekih svojega zastopnika, so podpisane države izrazile, da hočejo dati Nemčiji priložnost poštenega sodelovanja pri evropskih nalogah in da hočejo pozabiti vojno prošlost. Toda Nemčija je na izraz dobre volje in solidarnosti odgovorila z aktom, ki krši medsebojno zaupanje za mednarodna sodelovanja. Tačas, ko se je Nemčija na temelju canneških dogovorov v komisiji in podkomisijah udeležila pogajanj Evrope v Rusijo, je brez vednosti sodelavcev sklenila tajno pogodbo, tičočo se baš onih specifičnih točk, ki bi jih bila morala respektirati v lojalnem sodelovanju s predstavniki drugih držav. Obenem krši ta pogodba temelje načela konference. Zato so podpisane države mnenja, da se je Nemčija sama izključila od nadaljnjih razprav na konferenci, v kolikor se tičejo ruskega vprašanja.«

+ **Komedija v Genovi se je spreminila v tragikomedijo za zaveznike.** Lloyd George je neprestano konferiral z nemškimi delegati, ki so pomirljivo vplivali na angleškega državnika. Na očitke zavezniških diplomatov, da Nemčija ni iskrena, da krši vseavilsko pogodbo in canneške pogoje ter da je brez njihove vednosti sklenila pogodbo z Rusijo, so odgovorili nemški delegati neoficijalno, da so bili zavezniki, posebno pa še Anglija prav dobro poučeni o poteku nemško-ruskih pogajanj. Sovjetski zastopnik Radek ni zastoj bival dalj časa v Berlinu in voditelj ruske delegacije Čičerin ni zastoj potoval skozi Berlin. Nemčija ni začela s tajnimi pogajanjmi na škodo

O, pa je lahko vaša! Samo duše v roke, pa v galerijo, pa v paviljon — brez kvant — z lepo mislijo in z odprtimi očmi. O potem bo kmalu vaša in besede o »naši umetnosti« in o »naši kulturi« bodo lepe in čiste — brez narekovajev. Torej!

Včasih premišljujem, kdo je kriv temu nerazumevanju, tej toposti do umetnosti. — Sodobnost sama s svojim trapastim družabnim ustrojem zabranjuje masi pogled v lepoto in v resnico. Šolska vzgoja — Znanost, samo znanost! Gledat ne uči prav nič! Roža se razreže do korenine — lepota rože... Ojej! Knjižnice — Če bi bilo po mojem bi sežgal vso tisto oslovsko literaturo Maya, detektivske svinjarije, nerverzne romane, ki razjedajo bralčevo dušo kakor ostru kislina žlahtno kovino. Velekapitalistični režim, ki zasuznjuje duše z brezprimerno krvoločnostjo. — Militarizem, ki ubija duše s puško in kanoni... Pisal bi človek — ali kakor težki škarpri leži nekaj na njegovi svobodni volji.

IV.

Kritika. Težko je razpravljati o naši kritiki — ker poštenega kritika sploh nimamo. Dandanes pišejo o slikarskih raz-

stavah (pri nas) samo s frazami. Slike se sploh ne da kritikovati v tonu današnjih kritik. Stopi pred njo in glej jo z dušo — zakaj če je umetnina bo uplivala nate. Saj umetnost je samo ena — ali pa je sploh ni. Umetnost pa mora uplivati nate tako ali tako. Treba pa je zato kultivirati svoje oči in dušo, da je sploh dovzetna, drugače vidiš res samo to, kar današnji kritiki: Predolge roke, zelene lase, modro drevo itd.

Današnja umetniška doba je doba iskanja. (Saj je pravzaprav vsaka doba, doba iskanja). Kaj iščemo — saj ne vemo. To vedo samo »kritiki«! Eno pa si morajo zapomniti ti kritiki: Kritiki mora biti rojen kakor umetnik. Genialen — ne preučen. Kdaj se bo pri nas rodil genialen kritik, ki se bo zavedal, da gladi grapavo pot med narodom in umetnikom —? O da bi se že kmalu!

24. t. m. se odpre majska razstava v Jakopičevem paviljonu. Razstavila bosta brata Vidmaria, Mušič, Zupan in kipar Kos. Naj bodo te predstoječe besede kakor slavnostni govor pri otvoritvi.

drugi, temveč antanta. Dr. Rathenau je izjavil poročevalcu londonskega »Daily News«, da so Nemci vsega skupaj celo štirikrat razpravljali z angleškimi delegati o ruski pogodbi. Zato naj nikar ne govorijo zavezniki o kakšnem izdajstvu Nemčije, ko je vendar znano, da je forsiral Lloyd George eksploatacijski načrt, po katerem bo postala Rusija kolonija antante. Nemčija je sklenila pogodbo z Rusijo kakor bi jo tudi zavezniki, če bi jim uspelo. Skoro gotovo bo odgovorila Nemčija antanti v tem smislu, pri čemer jo bo podpirala tudi Rusija.

Dnevne vesti.

Bogoslovci v armadi. V kratkem pokliče vojno ministrstvo v službovanje iz cele kraljevine vse rekrutirane bogoslovce v svrhu, da odslužijo predpisani rok v vojski. Bogoslovci bodo pridržani v službovanje bolnicam, da bodo kot duhovniki ljudstvu v pomoč tudi v slučajih, kadar ni pri roki zdravnik.

24. maj antialkoholni dan. Ministrstvo prosvete in ministrstvo za narodno zdravje sta uvedla akcijo, da se na dan sv. Cirila in Metoda dne 24. maja v celi državi po šolah in med narodom prirede predavanja o alkoholu in alkoholizmu. Tei akciji se je pridružilo tudi ministrstvo ver.

Ustanovitev podružnice vojnih invalidov, vdov in sirot. Ustanovila se je 4. t. m. v St. Petru v Sav. dolini podružnica vojnih invalidov, vdov in sirot obstoječa iz sledečih občin: Sv. Peter v Sav. dolini, Sv. Pavel pri Preboldu, Polzela, Gotovle, Zalec in Griže. — V korist vseh prizadetih pozivljamo vojne invalide, vdove in sirote, da branijo svoje pravice in se vpišejo vsi kot člani pri podružnici. Torej vsi na delo, v slogi je moč! — V odbor so bili izvoljeni: Predsednik Franc Uratnik, podpredsednik Jožef Škafar, tajnica Ivana Dreščik, podtajnik Martin Žohar, blagajnik Franc Žrebek, preglednika Franc Zupanc in Martin Ocvirk, odbornice Jožefa Račič in Johana Svet. — Odbor.

Hrastnik. Ker se sestavlja volilni imenik za občinske volitve, opozarjamo tem potem vse sodruge, da se takoj javijo v občinski pisarni v Hrastniku in se pustijo vpisati. Stari morajo biti 21 let in eno leto bivati v občini Trbovlje. Vsakega zavednega sodruga je dolžnost, da se javi. — Volilni odbor.

Ljubljana.

DANES, V ČETRTEK, 20. T. M. OB 18. SE BO VRŠIL V VELIKI DVORANI »MESTNEGA DOMA« VELIK JAVEN SHOD. DNEVNI RED: DELAVSKI POLOŽAJ. POROČEVALCI IZ CELJA. SODRUGI, VSI NA SHOD! — SKLICATELJI.

Protestni shod javnih nameščencev. se je vršil v sredo zvečer v »Mestnem domu«. Predsedoval mu je demokratski poslanec Reisner, Gg. Deržaj in Urbančič od »Zveze javnih nameščencev« sta naslikala bedni položaj državnih nižjih nameščencev, predvsem slug. Na koncu je bila sprejeta resolucija, ki zahteva odpo- moč in ki ugovarja zoper zmanjšanje šte- vila cestarjev v Sloveniji. Shod je bil zelo dobro obiskan in se je vršil mirno; le na poslance Reisnerja in njegovo stranko, ki prireja protestne shode proti — lastnim nezakonitostim, je padlo precej medkli- cev. Povedati je treba namreč, da je bil

shod v splošnem silno naivno »stroko- ven«, pač pa je bil bolj podoben nekoliko malodušni politični prireditvi demokra- ške stranke, ki je po svojem zastopniku obljubovala seveda sama sveta nehesa- tistim, ki jim je doslej s svojim delova- njem v vladi in parlamentu kurila pekel. Upamo, da je na te svoje obljube precej pozabila, ko so se zborovalci razšli. Na ta način jim bo namreč še najbolj pomagala, ker bo še tista velika večina javnih na- meščencev spoznala, da ta pot, ki jo je doslej hodila v svojih bojih, roko v roki z liberalno meščansko ideologijo, da ta pot ni pravilna. Treba vam je le enega, da se vam bo enkrat že bolj godilo: Do- kler boste poljubovali tisto roko, ki vas tepe, dokler boste imeli »stanovske« or- ganizacije, kakor so vaše današnje; do- kler bo v vas tista smešna nezavednost, da spadate navzlic svojim prosojnim tre- butom med »gospode« in se boste branili stikov z razrednozavednim delavstvom: dotlej boste želi uspehe, kakor jih žanje oni, ki se zaletava z glavo v zid! Včeraj smo napisali kratek članek na vaš na- slov — koliko jih je bilo med vami, ki ga je prebralo in razumelo?

Oddelek za socialno politiko pokra- jinske uprave v Ljubljani objavlja: Par- lamentarna komisija za redukcijo in revizijo državnih uradnikov je po interven- ciji ministra za socialno politiko sklenila, da se vojno-mirovinska likvidatura v Ljubljani ne ukine, temveč da ostane tudi nadalje, kakor je predvidena po prora- čunskem predlogu za leto 1922., ker so razlogi za njen obstanek utemeljeni.

Celje.

Zahvala. Podpisani odbor se najtop- leje zahvaljuje g. Urbančiču, mesariu v Gaberju, ki je daroval lepo množino me- sa; in g. Kolmetu, pek. mostru v Gaberju, ki je daroval večjo množino kruha za stajkajoče kovinarje v Celju. Obenem pa želimo, da bi bilo več takih gospodov obrtnikov, ki bi te dobrodušne gospode posnemali. — Stav. odbor kov. Celje.

»Slovenski Narod« zatajil samega sebe. Kakor je znano zastopa »Narod« vsestranske tendence in kar je proti te- mu, ostro napada. Toda čujte! Kar na en- krat je pričel ta častitljivi list zagovarjati na prav neumen način pruskega kapita- lista. Vsi pošteni Celjani so se zgražali nad tako laživost časopisa, kateremu smo prisodili več pameti. Drugi bolj od- ločni so celo trdili, da je dotično notico inspiriral g. Westen sam. Seveda se mi ne čudimo. Giliha vkup štrliha, a vendar hočemo »Narodu« situacijo stavke poja- niti. Pred stavko je bilo 800 delavcev v tovarni Westen zaposlenih, ki so imeli vsled velikega naročila tudi polne roke dela. In bav-bav je, če Westen trdi, da bo obrat vodil s stavkokazi, katerih šte- vilo je »Narod« pravilno navedel, 150 jih dela in 650 jih stavka. Stavkajo vsi oni, od katerih je produkcija odvisna. Delajo pa samo oni, ki znajo pometati delavnice. Obrata ni mogoče upostaviti in če We- sten še tolikani trobi. »Narod« se čudi, kako je mogoče, da so belgrajski listi po- ročali, da je stavka že končana. Nič čud- nega, g. Westen je poskrbel zato, da nje- govi odjemalci ne bodo razburjeni in mu ne bodo naročili odpovedali. Belgrajski list pride prej na Grško, kot pa celjska »Nova Doba«. V to igro je pa hotel imeti tudi »Narod«. »Narod« pa je drvel in se blamiral. Za eno skušnjo bogatejši in za par hroščikov mlajši.

Celje. Odkar so se mizarjski pomoč- niki organizirali pri strokovni organiza-

ciji lesnih delavcev, so si nakopali hudo sovraštvo moistrov. Najbolj se pa odli- kuje mojster Toplak na Bregu. Le ta se je tako razburil, da je vrgel pomočnika na cesto. Ni čuda, dokler ni bilo najem- niške organizacije, je metal najemnike na cesto, sedaj pa meče pomočnike. Tako je tudi Westen poskusil, pa ni šlo. Naj si g. Toplak zapomni, da pri njemu tudi ne bo šlo. Če se pa te grde kapitalistične tak- tike ne odvadi, se mu zna zgoditi, da bo- de koncem koncev ostal brez pomočnika v delavnici. Sodrugi mizarji, ne sprejmite dela pri g. Toplaku v Celju!

Iz stranke.

Organizacije, ki niso prejele naše okrožnice 6.—12.—22. in 6.—14.—22., naj to takoj reklamirajo. — Pokr. tajn. SSJ in KDZ v Ljubljani, pp. 168.

Iz strok. gibanja.

Seja odbora podružnice kovinarjev v Ljubljani se bo vršila takoj po delu v petek, dne 21. aprila v društvenih pro- storih Šelenburgova ulica 6. II. nadstr. Udeležba dolžnost! — Predsednik.

Gospodarstvo.

= Valuta. (Zagreb, 19. aprila.) Ame- riški dolar 74 Din, 100 nemško-avstrij- skih kron 1.02 Din, francoski frank 6.95 Din, napoleonor 225 Din, 100 rumunskih lejev 57.50 Din, italijanska lira 4.05 Din.

= Žitni trg. (Zagreb, 18. aprila.) Ki- logram pšenice 4.25—4.38 Din, kg koru- ze 3.25—3.32 Din, kg ječmena 3.12—3.25 Din, kg ovs 2.88—3 Din, kg moke (štev. 0) 6—6.25 Din.

= Cene surovih kož za usnje (v Za- grebu.) Kilogram goveje kože stane 11.75 do 12 Din, kg telečje 16.25—17.50 Din, ena konjska koža 62.50—87.50 Din, ena ovčja koža 7.50—10 Din.

Dve veliki eksploziji smodnika. V Kamniku je v torek zvečer 18. t. m. ob pol 9. zvečer eksplodiral v severnem delu smodnišnice shranjen smodnik, ki ga je bilo okoli 1500 kg. Objekt je zletel v zrak s strašnim pokom, ki je povzročil, da so popokale vse šipe v bližini. Kamni- škkih meščanov se je polotila velika pa- nika. Neumornemu delu kamniških delav- cev in gasilcev na se je posrečilo ogenj omejiti. — Istega dne se je pripetila v Bi- tolju velikanska eksplozija, ki je poznala v zrak večino objektov. Vsi vojniki, ki so stražili objekte, so bili ubiti. Po uradnik poročilih je uničenih okoli 400 vagonov razstreliva. V mestu je nastala strahovita panika, posebno pa še, ker je močan veter požar tako razpalil, da je že ves Bitolj v ognju. Okoli 30.000 meščanov se je izselilo iz gorečega mesta. Vlada je že odposlala zadostno pomoč. Eksplozijo sta baje povzročila dva bolgarska komitaša, ki sta zanetila smodnišnico z bombo.

Po svetu.

— Tragedija na morju. Francoski časopisi so poročali pred tedni o grozni ne- sreči na Atlantskem morju v približno sledeči obliki: »Robert Mogre, ki je vodil ponesrečeno letalo, pripoveduje, kako je pet letalcev omagalo drug za drugim in zdrknilo v valove — smrt.

Kapitan Charles A. Wachsmuth, ki zapoveduje parniku »William Green«, pravi, da je bila sreča, da je še enkrat po- gledal na morje, preden je zapustil po- veljniški mostič in odšel v svojo kabino. Mračilo se je že in tema se je počasi raz- prostrla prek oceana, ko je kapitan vzel

dalnogled in pogledal, ako ne vidi kaj izrednega na morju. Videl je tam daleč črno piko in zdelo se mu je, da se giblje. Sodil je, da je človek, ki maha z rokami in kliče na pomoč. Obrnil je parnik proti objektu na morju in ko so pripluli blizu, je spustil čoln v morje, dasiravno je bilo zelo viharo.

Našli so pohabljenoto letalo »Miss Miami«, na njem je bil pa privezan Robert Moore. Bil je nezavesten in prepeljali so ga s čolnom na parnik.

Bledlo se mu je vso noč in strojniko-vo ženo, ki mu je stregla, je smatral za svojo mater.

Ko je prišel toliko k sebi, da Moore lahko govori, je orisal strašne doživljaje v letalu na morju.

Letalo je imelo poleteti na otok Bimini. Na potu se je zlomila lopata enega vijakov. Letalo se je moralo spustiti doli na vodo. Letalo je dobro preneslo to preizkušnjo in plavalo je izvrstno proti severju do četrta. Nekaj je udarilo ob letalo in počasi je pričela prihajati voda vanj.

Delali so vsi s sesalkami. Vrstili so se možje in žene, dokler niso vsi tako oslabele, da niso mogli več delati. Bili so lačni, poleg jih je pa mučila strašna žeja.

V četrtek zvečer je žena Lawrence Smitha znorela in skočila je v morje. Njen soprog je skočil za njo in oba sta izginila v valovih. Ostali so še štirje na letalnem čolnu. Ženi sta vedno slabeli. Bili sta tako slabi, da se je bilo bati, da ju vsak trenutek val odnese.

Moore je držal obe, dokler nista obe druga za drugo izginili v morju. Edini pasažir, ki je ostal še v čolnu je bil Bulte. To je bilo v petek zjut. Moore se je pri-

vezal z vrvo k čolnu, da ga valovi niso mogli pahnuti v morje. Bulte in Moore sta strašno trpela zaradi gladi in žeje. Bulte je spoznal, da se bliža konec. Vzel je dva tisoč dolarjev iz svojega žepa in jih ponudil Mooru, rekoč: »Mlajši ste od mene in mogoče se vam posreči rešiti se. Ne morem več vzdržati. Po teh besedah je počasi zdrknil v morje.

Moore se je kasneje onesvestil in takega so našli v čolnu.«

Socialist, ki ponosno govori o zadnjih ciljih socializma, pa se ne briga za vprašanje sedanjosti in na ta način ničesar ne stori, da bi pridobil svoje indiferentne sodelavce za socializem, si lahko domišlja, da je najboljši socialist; v resnici je najslabši socialist. Kajti socializem se ne more uresničiti s teoretičnimi pridigami, ampak le z močjo delavskega razreda, ki mora postati dovolj krepak, pa tudi snosoben, da izvrši socialistični program in da potem tudi vzdrži socialistično družbo.

Glasbena Čitalnica. Po ustanovnem občnem zboru dne 17. decembra 1921 se je otvorila v Ljubljani v poslopju »Glasbene Matice« (Gospodarska ulca) dne 14. marca t. l. »Glasbena Čitalnica«, katero je — kot je pri nas v navadi — vključno ponovnim oznanilom v vseh naših dnevnikih, posetilo naravnost smešno majhno število oseb. Omenjena čitalnica je otvorjena vsak dan od zore do mraka in vsebuje preko trideset glasbenih revij, in sicer slovenskih, srbohrvatskih, čeških, nemških, francoskih, italijanskih in angleških, ki dohajajo redno in so stalno na razpolago obiskovalcem čitalnice. Vsak

posebnik se vpiše v posebno vpisno knji-go, v kateri je za več kot 200.000 imen prostora, pa je do danes v nji ovekovečenih samo 10 podpisov, med katerimi pa žalibog niti imen naših prvih glasbenikov nismo mogli izslediti. Ali nam res ni čisto nič mar, kaj se godi v glasbenem svetu? Ali bo v lepih pomladnih dneh, ko bodo od vseh oken donele sladke melodije dunajskih valčkov in koketnih shimmyjev in jazzov, res »Glasbena Čitalnica« samevala in svetovna glasbena kultura smuknila čisto neopaženo mimo nas?? In mi se bomo šopirili, da imamo kulturne stike z inozemstvom!!

UTRINKI.

Kdor hoče priti na vrh, se ne sme ustrašiti hoje. Če bo le kričal, bo ostal vedno v dolini.

Kdor misli, da je današnja Rusija »socialistična« država, ne pozna Rusije, niti ne socializma.

S samim zabavljanjem niso ustanovili socialisti niti ene organizacije. Brez organizacije niso dosegli niti enega pomembnega cilja.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

„TRIBUNA“

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenovu, emailirajo z ognjem in poniklanje. Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

Največja izbira
različnih pletenin, majic, nogavic
in rokavic pri tvrdki
A. & E. Skabernè
Ljubljana, Mestni trg.

Pridobivajte naročnike!

Iščem samostojnega
automonterja
za Ljubljano, le prvovrstno moč.
Nastop takoj.
Ponudba na poštni predal 18.

Velika zaloga

Josip Vitek
Ljubljana
Krekov trg 8.

Kanditov
Keksov
Čokolade

Glavno zastopstvo
tvrdke
»Orion« Maršner
Praha.
Na debelo.

Največja zaloga
klavirjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Mišerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Kdor hoče imeti res s pristnim blagom prepletkano hišo, pohištvo in lakiranje vozniških koles v peči, naj se obrne na tvrdko

TONE MALGAJ
Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 6

Medić, Rakovc & Zankl,
prej A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov
Centrala: Ljubljana d. z. o. z. Skladišče: Novisad.
Telefon 64. Brzjavni: MERAKL, Ljubljana. Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.
Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti. »MERAKL«, Lak za pode. »MERAKL«, Linoleum lak za pode. »MERAKL«, Emajlni lak. »MERAKL«, Brunoline.
Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Jugoslovanska Union-banka
preje Mariborska eskomptna banka
ustanovljena leta 1872
Beograd-Gornja Radgona-Kranj-Ljubljana-Maribor-Murska Sobota-Velikovec.

Akcijski kapital
K 30.000.000
Rezerve K 16.000.000.
Izvršuje vse bančne
posle najkulantneje.